

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „Д-Р П. БЕРОН“

Тополовград 6560, ул. "Варна" № 2, тел./ факс: 0470/5 22 77; e-mail: sou_topolovgrad@abv.bg; http: sou-topolovgrad.com

УТВЪРЖДАВАМ!

Директор: .....

/ С. Пулева-Божилова /

П Р А В И Л Н И К

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И ТРУД В СУ "Д-Р ПЕТЪР БЕРОН" ЗА УЧЕБНАТА 2019/2020 ГОДИНА

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1 Настоящият правилник е разработен на основание на Закона за здравословни и безопасни условия на труд – ДВ, бр.124/97 г.; Наредба №РД-07-2/16.12.2009г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и Инструкция на МОН от 05.07.1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета - ДВ, бр.61/96 г., изменение и допълнение на Правилника за осигуряване на безопасни и здравословни условия на обучение, възпитание и труд във връзка с Заповед № РД 09-19555/17.12.2007 г. на Министъра на образование и науката

Чл. 2 С този правилник се определят изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд в СУ "Д-Р Петър Берон".

Чл. 3 Правилникът се отнася за всички участници в учебно-възпитателния процес – работници, служители, (педагогически и непедагогически персонал) ученици, както и за граждани, намиращи се на територията на училището или подпомагащи извънучилищни мероприятия, спортна и екскурзионна дейност и урежда техните права и задължения за осигуряване и контролиране на безопасните условия на възпитание, обучение и труд.

Чл. 4 Изменения и допълнения на правилника се правят от всички членове на комисията по ЗБУТ и директора на СУ.

Чл. 5 Контролът по изпълнение на правилника се осъществява от Директора и ЗДУД.

Чл. 6 Правилникът влиза в сила от 16.09.2019г.

РАЗДЕЛ II

Чл. 7 **Директорът**, съгласно този правилник има следните права и задължения:

1/. Утвърждава правилник за осигуровка на безопасни условия за възпитание, обучение и труд и осигурява организацията и другите условия за неговото приложение, следи за спазването на безопасни условия, като използва административните пълномощия на длъжността си.

2/. Запознава се с действащите нормативни документи в тази област, следи промените и съблюдава приложението им в ръководеното от него училище .

3/. Възлага на длъжностно лице осъществяването на текущ контрол и координация по осигуряването на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището.

4/.Изисква изработване и утвърждава инструкциите за правилна безопасна работа с отделни машини, апарати и съоръжения в училището.

5/. Възлага със заповед изпълнението на дейността и мероприятия, свързани със създаването на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището.

6/. Осигурява необходимите средства за противопожарна охрана, индивидуални средства за защита, работно облекло и възлага отговорността по стопанисването, разпределението и отчетността им със заповед.

7/. Осигурява в рамките на административните си пълномощия мероприятията по медицинското обслужване на учениците, работниците и служителите.

8/. Контролира санитарно-битовите условия.

9/. Участва в комисията по приема на помещения и съоръжения след извършен или текущ ремонт.

10/. Осигурява своевременно съставяне на акт за допусната трудова злополука или професионално заболяване, както и разследване причините довели до това.

11/. Осъществява взаимодействие с органите на МТСП, МЗ и други органи с дейността по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

12/. Възлага ежегодна профилактика на ел. съоръженията, ВиК, отоплителната инсталация в училището.

13/. Осигурява спазването на изискванията на правилника и в неучебно време – провеждането на курсове, избори, празненства и други.

Чл.8. Заместник - директорът по учебната дейност съгласно този правилник има следните права и задължения:

1/. Изпълнява възложените му от директора права и задължения по спазване изискванията на настоящия правилник.

2/. Контролира запознаването на учениците в учебно-възпитателния процес с правилника.

3/. Съдейства и контролира редовното и правилно провеждане на инструктажите и обучението за безопасна работа.

4/. Спира работата на хора , машини и съоръжения, ако прецени, че не са спазени условията за безопасност или представляват опасност за здравето на хората.

5/. Следи за недопускане възлагането на ученици на дейности, несъвместими с техните физически, психически особености и липса на трудови навици.

6/. Контролира спазването на хигиенните изисквания за учение и труд.

7/. Отговаря за кореспонденцията, свързана с въпросите, обект на този правилник.

8/. Отговаря за изпълнението на предписанията на контролните органи за отстраняване на нарушенията по безопасност и хигиена на труда и противопожарните изисквания.

9/. Пряко ръководи изпълняването на мероприятия за подобряване условията на работа, за организиране или недопускане на причини водещи до трудови злополуки и професионални заболявания.

10/. Организира и контролира провеждането на обучението по гражданска отбрана, БД, Противопожарната подготовка и действията при бедствия.

Чл. 9 Учители :

1/ Носят отговорност за опазване на живота и здравето на учениците по време на учебни занятия и при други учебни форми и дейности, организирани от училището.

2/ Следят за здравословното състояние на учениците и контролират спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания по време на учебния процес.

3/ Контролират спазването на правилата за експлоатация и охрана на труда при работа с материали и съоръжения в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота на учениците.

4/ Класните ръководители в началото на учебната година извършват начален инструктаж за здравословни и безопасни условия на обучение, възпитание и труд (срещу подпис).

Преди коледната, пролетната ваканция и в края на учебната година извършват периодичен инструктаж.

Начален и периодичен инструктаж се извършва и от учителите по физика, химия, физ. възпитание, труд и техника, информатика и информационни технологии, производствена практика.

Инструкцията за безопасните условия на възпитание, обучение и труд да бъде закачена в съответния кабинет.

Новопостъпили ученици да се инструктират в първия им учебен ден.

5/ Класните ръководители запознават учениците си с евакуационния план на училището и с правилата за поведение при бедствия и аварии / пожар, земетресение, радиационна опасност, наводнение, бомбен тероризъм или заплаха /.

6/ В началото на учебната година за всеки ученик от 5. клас се определя съвместно с родителите му най-краткия и безопасен път от дома до училище и обратно.

7/ С учениците от 5. до 7 клас учителите да провеждат ежедневно в края на последния час "минутка" - краткотрайно занимание, напомняне за безопасно поведение на улицата при връщане в къщи. След завършване на учебните занятия учителите да извеждат учениците извън училище.

8/ Да наблюдават системно работата на учениците и в случай на нарушаване на правилата на безопасност да вземат незабавни мерки.

9/ Да използват всички електроразпределителни устройства съобразно изискванията на безопасността и хигиената на труда. Забранява се използването на неизправни ел. уреди. Във всички случаи при откриване на повреди в ел. оборудването, измервателни уреди, УТС /появяване на специфична миризма, дим, нагряване на проводници и т.н./ е необходимо да се изключи напрежението.

10/ Да записват установени повреди в ел. инсталацията /ключове, контакти, осв.тела/ в тетрадката, заведена за целта. Да не се извършват самоволно ремонтни работи !

11/ Спазват правилата за безопасност на движението в района на училището и се грижат за безопасността си в училище - при използване на УТС, работа с киселини, основи, с високо напрежение, с компютри и др. Да не оставят без наблюдение включени в ел. мрежа уреди / компютри, касетофони, ел. котлони, телевизори и др./

12/ Всички учители, служители, непедagogически персонал, са длъжни да предотвратяват случаи на насилие при необходимост.

Чл. 10 Учителите по физика и химия носят отговорност за съблюдаване правилата на техниката на безопасност при провеждане на демонстрации и лабораторни работи.

Чл. 11 Преди изпълнение на лабораторни работи и лабораторен практикум учителите по физика, химия са длъжни да посочат конкретните изисквания, свързани със спецификата на упражнението, предупреждават за възможни нещастни случаи.

Чл. 12 Ръководителите на екскурзии са отговорни за съблюдаване правилата на техниката на безопасност за опазване живота на учениците.

Чл. 13 Преди всяка екскурзия учениците се запознават с маршрута, обектите, които ще бъдат посетени и задължително се инструктират /срещу подпис/ относно мерките за безопасност, които трябва да се съблюдават.

Чл.14 Организирането и провеждането на ученически екскурзии и отдых в страната и чужбина става съгласно изискванията на **Наредба за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование** *В сила от 27.12.2016 г.*

РАЗДЕЛ III

УЧЕНИЦИ - ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ЗАБРАНИ

Чл. 15 **Учениците** са длъжни:

1/ Да изслушват внимателно инструктажа и да участват във всички форми на обучението по безопасност и хигиена на труд, обучение и възпитание, които се провеждат от учителите.

2/ Да се разписват за инструктажа, с което удостоверяват, че са им известни правилата за безопасност и се задължават най-стриктно да ги спазват.

- 3/ Да се включат в занятията по защита от бедствия, катастрофи и аварии, противопожарна защита, първа помощ и безопасност на движението, които ще се проведат по график.
- 4/ При придвижване от дома към училище всеки ученик се задължава стриктно да спазва правилата за движение по пътищата.
- 5/ При пресичане на улиците при изходите на училището всеки ученик е длъжен да се огледа, послуша и ако не идва превозно средство, да премине.
- 6/ Да пресича улицата на определените за целта места - пешеходни пътеки
- 7/ Да се движат по тротоарите.
- 8/ Да бъдат много внимателни и спазват всички правила при каране на велосипед.

Чл. 16 На учениците е строго забранено :

- 1/ Самоволно да извършват поправки на ел. уреди, инструменти, ел. инсталации, контакти, ключове, мебели и др.
- 2/ Внасянето в сградата на училището на запалителни, взривни материали, опасни химикали / кибрит, запалки, бомбички, патрони, пиратки, киселини, основи, живак, фосфор/.
- 3/ Сядането на прозорците и парапетите и надвесването над тях.
- 4/ Влизането в кабинети, лаборатории без знанието на преподавателя.
- 5/ Пушенето в сградата на училището и училищния двор.
- 6/ Самоволно включване в отсъствието на учител на УТС, ползването на химически реактиви, запалителни материали, съставянето и включването на ел. вериги.
- 7/ Да играят с остри предмети / игли, пергели, стъкла, триъгълници, ножове, гвоздеи и др. /
- 8 /Внасянето в училище на храни
- 9/ Тичането по коридорите, в класните стаи и кабинетите.
- 10/ Паленето на огньове от отпадни и други материали в двора на училището.
- 11/ Забранява се използването на спортните уреди без присъствието на учител по физическо възпитание .

Учениците нямат право да:

- 12/ Накърняват с поведението си авторитета и достойнството на учители, служители и съучениците си, да прилагат физическо и психическо насилие върху тях.
- 13/ Унижават личното достойнство на съучениците си и упражняват физическо или психическо насилие върху тях, свързано с религиозни, етнически или полови различия.

Чл. 17 При провеждане на екскурзии на учениците се забранява:

- 1/ Навеждането през прозорците на превозните средства, качването и слизането по време на движение, хвърлянето на предмети и др.
- 2/ Пушенето, употребата на алкохол и наркотични вещества.
- 3/ Катеренето по дървета, движението по неосигурени маршрути.
- 4/ Навеждането през прозорци, тераси, перила на хотели, туристически бази и др.
- 5/ Къпането във водни басейни, неосигурени със спасители и без разрешението на ръководителя.
- 6/ Контактите с непознати лица в отсъствието на ръководителя на групата/екскурзии/.

Чл. 18 Учениците се задължават стриктно да спазват указанията на ръководителя на екскурзията.

РАЗДЕЛ IV

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНА РАБОТА В УЧЕБНИТЕ КАБИНЕТИ, ЛАБОРАТОРИИ, ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН И ФИЗКУЛТУРНА ПЛОЩАДКА

Чл. 19 За осигуряване на безопасна работа в кабинета по **химия** е необходимо :

- 1/ Химическите реактиви трябва да се съхраняват в метален шкаф, който се заключва. Киселините, основите и другите реактиви се съхраняват отделно.
- 2/ Всички реактиви следва да се съхраняват в пластмасови, стъклени или керамични съдове, затварящи се плътно. На съдовете трябва да са залепени етикети с названието и концентрацията на веществото. На отровните вещества се поставя надпис "отрова", а на горящите "огнеопасно" .

3/ При разреждане на киселини трябва да се налива киселина във водата, а не обратно. Наливането в съдовете на концентрирани разтвори трябва да става на тънка струйка.

4/ Забранено е изливането на химични реактиви, непригодни за по-нататъшна употреба, в канализацията.

5/ Категорично се забранява учениците да работят с концентрирани киселини и разтвори на разяждащи основи.

6/ Необходимо е в кабинета да има запас от неутрализиращи вещества, в случай на попадане на киселини или основи върху кожата на човека или дрехите.

7/ Лесно възпламеняващи се течности /етер, бензин, ацетон/ по време на провеждане на опити трябва да се поставят далеч от нагреватели, които могат да предизвикат възпламеняването им. Преливането на тези течности трябва да става над специална кювета, като не се допуска разливането им. При работа с такива течности не бива да се пуши, да се пали кибрит или запалка.

8/ При разливане на етер, бензин или други лесно запалими течности в лабораторията да се загасят всички нагревателни уреди и спиртни лампи, а помещението да се проветри.

9/ Категорично се забранява използването на бензин като гориво.

10/ Не бива да се пали спиртна лампа от друга горяща спиртна лампа. За избягване на взрив не се допуска изгаряне на спирта повече от 2/3 от обема на съда. Спиртните лампи да не се гасят чрез духане, а само с капачките им.

11/ В химическите лаборатории се обзавеждат аптечки с необходимите медикаменти за оказване на помощ при необходимост.

12/ Забранява се достъпа до хранилището на други лица освен учителите по химия. Учителите носят отговорност за недопускане на други лица в хранилището

Чл. 20 За осигуряване безопасната работа в кабинета по **физика** е необходимо :

1/ Преди използване на ел. уреди е необходимо старателно запознаване с описанието им и преди да се включи да се провери съответства ли напрежението в мрежата на това, за което е предназначен уредът.

2/ Уредите, използвани от учениците, трябва да имат ограничаващи устройства, изключващи възможността за поражения от ел. ток.

3/ При съставяне на ел. вериги съединителните проводници трябва да бъдат гъвкави, добре изолирани, с накрайници. Сечението на проводниците трябва да съответства на големината на тока, течащ през тях.

4/ Инструментите, използвани в ел. монтажните работи трябва да имат изолирани ръкохватки.

5/ Наличието на напрежение във веригата може да се проверява само с уреди, а не по физиологичното му действие.

6/ С цел избягване на поражение от статично електричество всички кондензатори веднага след опитите се разреждат.

Чл. 21 За осигуряване на безопасна работа в **компютърния кабинет** е необходимо :

1/ При работа с компютрите учениците трябва да са разположени на разстояние 0,50 - 0,70 м от екрана, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40 - 0,50 м.

2/ При работа с компютрите се изисква учениците да стоят изправени на столовете, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работата с клавиатурата и мишката.

3/ Не се разрешава провеждане на две последователни занятия без осигуряване на активна почивка между тях от 10-15 мин.

4/ При работа в компютърната зала учениците трябва да внимават за опасности свързани с неизправности в ел. инсталацията / оголени кабели, повредени контакти, ел. ключове, щепсели и др. / и при откриването на такива да предупреждават незабавно преподавателя, без да правят опити да ги поправят.

5/ При движение в залата учениците да не се допират до захранващите кабели на компютрите и друга техника, както и до кабелите на компютърната мрежа.

6/ Компютрите и останалата техника в залата се включват само след разрешение на преподавател.

7/ При влизане в залата учениците са длъжни да изчакват напускането ѝ от тези, за които занятията са приключили.

8/ Поради наличието в залата на ел. инсталация по работните маси, се забранява внасянето на напитки и течности.

Чл.22 За осигуряване на безопасна работа в кабинета по **технологии и предприемачество** е необходимо:

- 1/ Да не се влиза в кабинета без разрешение от преподавателя.
- 2/ Да не се пускат и да не се работи с машините без присъствие на учителя.
- 3/ Да не се играе с електрическите системи и елементи.
- 4/ Да се работи само с работно облекло.
- 5/ Работното място се почиства само при спрени машини и агрегати.
- 6/ Абсолютно се забранява игра с инструменти в учебния кабинет.
- 7/ Преди всяка нова задача се прави допълнителен конкретен инструктаж.
- 8/ Работното място се оставя винаги в почистено състояние.

Чл. 23 За осигуряване на безопасните условия във **физкултурния салон** и физкултурната площадка е необходимо :

- 1/ Уредите трябва да бъдат здрави и неподвижно закрепени.
- 2/ Не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване.
- 3/ Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части / винтове, обтегачи и др. /
- 4/ Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намалят удара при отскоци от уреди или от евентуални падания.
- 5/ Да се осигурят средства за увеличаване на триенето между контактните части на тялото и уреда.
- 6/ Ръководителят на упражнението трябва да оказва помощ при изпълнението на трудните моменти от упражнението и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити / прескоци, отскоци и др. /.
- 7/ Абсолютно необходимо е да се следи за физическото и психическо състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното да не се изисква изпълнение на трудните елементи.
- 8/ Физкултурната площадка трябва да бъде постлана с масивна настилка, да бъде с намалена твърдост за да не се допускат наранявания и травми при евентуални падания.
- 9/ Баскетболните табла и хандбалните врати трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани с тежести.
- 10/ Траповете за скачане трябва да бъдат дълбоко разкопани.
- 11/ При хвърляне на уреди строго се забранява да се съблюдава да няма хора на мястото около попаденията или периметъра, в който би попаднал евентуално изпуснатия уред.
- 12/ Да не се използват физически износени уреди , криещи опасност от нараняване.

РАЗДЕЛ V

САНИТАРНО - ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ

А: ОТОПЛЕНИЕ.

Чл. 24, Температурата на работните помещения трябва да бъде 18 -20 С, а във физкултурния салон, където има повишено физическо натоварване - 16- 18 С.

Чл. 25 Необходимо е да се поддържа постоянна температура в работните помещения, като не се допускат колебания по-големи от 5-6 С.

Чл. 26 При използване на допълнително локално отопление да се използват само стандартни ел. уреди.

Б: ВЕНТИЛАЦИЯ.

Чл. 27 В междучасията и през почивките да се осигурява неколкостепенна обмяна на въздуха в учебните помещения.

В: ОСВЕТЛЕНИЕ.

Чл. 28 В кабинетите и класните стаи да се съблюдават действащите норми за осветление.

Чл. 29 Естественото и изкуствено осветление в стаите е необходимо да отговаря на БДС 1786-84

Чл. 30 За изкуствено осветление в учебните стаи се използват газоразрядни (луминисцентни) осветителни тела

Чл. 31 Прозорците и осветителните тела да се почистват най-малко веднъж месечно.

Г: ШУМ И ВИБРАЦИИ.

Чл. 32 За лабораториите и кабинетите са задължителни санитарните норми за шум и вибрации.

**РАЗДЕЛ VI
ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА**

А: Задължения на педагогическия и помощния персонал.

Чл. 33 Учителите и служителите в СУ са длъжни :

а/ Отговарят за взриво и пожаробезопасността в поверените им работни помещения, като спазват изискванията на действащите норми, правилници и предписания.

б/ Заявяват и осигуряват необходимото противопожарно оборудване и следят за изправността на числящите им се противопожарни съоръжения.

в/ Учителите запознават учениците с правилата по противопожарна охрана за ползване на наличните средства за гасене и провеждат периодически проверки по знанията и изпълнението на правилата.

г/ Следят за състоянието на пътищата за евакуация, правилната експлоатация на отоплителните и електрически инсталации, съгласно противопожарните строително-технически норми.

д/ Не допускат при никакви обстоятелства съхраняване на пиротехнически изделия, запаси керосин, бензин и др.огнеопасни вещества и материали в помещения, където се обучават учениците.

е/ Провеждат с учениците обучение по противопожарния минимум.

Б: Противопожарни изисквания към учебните кабинети, лаборатории и работилници.

Чл. 34 На територията и в помещенията на СУ да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.

Чл. 35 Евакуационните изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните строително-технически норми.

Чл. 36 В кабинетите масите, столовете, трябва да са разположени така, че изходите да бъдат свободни.

Чл. 37 В мазетата е забранено складирането на горими материали. Изключение се допуска само за парокотелното отделение.

Чл. 38 Системно да се прави проверка на изправността на ел. инсталации и съоръжения. Да не се допускат ел. искри, къси съединения и претоварване на ел. мрежа.

В: Основни правила за използване на различни средства за гасене на пожари и запалвания.

Чл. 39 За гасене на твърди горими материали да се използват вътрешни пожарни кранове и кофпомпите.

Чл. 40 За гасене на лесно запалими и горими течности да се използват пожарогасители с въглероден диоксид или прахови пожарогасители.

Чл. 41 При запалване на електрически инсталации, апарати и съоръжения трябва незабавно да се изключва напрежението. При невъзможност за изключване да се гаси само с пожарогасители с въглероден диоксид.

Г: Противопожарна инструкция при използване на печки с твърдо гориво (дърва или въглища):

Чл.42 За използването на отоплителни уреди на твърдо гориво е необходимо съобразяването с инструкциите на производителя за тяхната безопасна експлоатация.

Недопустимо е ползването на самоделни отоплителни уреди за твърди горива;

Недопустимо е ползването на друг вид и тип гориво с по-висока калоричност;

Недопустимо е използването на отоплителни уреди за твърди горива без контрол и надзор над учениците.

Чл.43 При инсталирането на отоплителни уреди на твърдо гориво трябва да се спазят следните изисквания:

- Отстояние от горими предмети не по-малко от 80 см.
- Стената зад печката не трябва да се облицова с горими материали;
- задължително поставяне на негорима подложка с прагове от трите страни с размер 30 см отпред и по 20 см отстрани на уреда;
- Стабилно укрепване на димоотводните тръби (кюнците).
- Отворите към комина трябва да се затварят със стандартно изработени ламаринени розетки
- В комините на сградата не трябва да има фуги към помещенията и те периодично трябва да бъдат почиствани от налепи и сажди.
- Печките никога не трябва да се запалват с леснозапалими течности, както и да се зареждат с гориво от вечерта за другия ден.
- Винаги след ползване на печка на твърдо гориво тя трябва да се угасява докрай.
- Ако печката се самозагаси, трябва да почистите горивната ѝ камера.
- Да не се изхвърля неизстинала сгурия там, където има горими отпадъци
- Да не се оставят за сушене около отоплителните уреди дрехи и др. леснозапалими материали.
- Съхраняването на горивата да бъде на специално устроени места без влага, складиращи най-много до 2 метра височина на отделни купчини.
- Средствата за запалване на отоплителните уреди – кибрити и запалки, трябва да се съхраняват на недостъпни за децата места.

РАЗДЕЛ VII

ЕЛ. ОБЗАВЕЖДАНЕ И ЕЛЕКТРОБЕЗОПАСНОСТ

1/ Тоководещите части на ел. машини и инсталации, намиращи се на достъпна височина трябва да бъдат сигурно изолирани или оградени.

2/ За да не се допусне нещастен случай при евентуално нарушение на изолацията, токопроводимите части на електро -консуматорите и съоръженията, които нормално не са под напрежение, трябва да бъдат прецизно или електрообезопасени по друг начин, против допирно напрежение, съгласно изискванията на специалните правилници.

3/ Състоянието на изолацията и сигурността на електрообезопасяването трябва да бъдат проверявани най-малко 2 пъти в годината.

4/ Експлоатацията на подвижни електроконсуматори за напрежение над 42 V , които не са с двойна изолация на корпуса се допуска само ако се захранват чрез контакти и щепсели тип “Шоко” или са осигурени против допирно напрежение с помощта на автоматично изключващо устройство.

5/ Забранено е подправянето на стопяемите вложки на предпазителите. При изгарянето им те трябва да бъдат заменени с фабрично калибровани.

6/ Прокарването на ел. проводници от силови и съобщителни инсталации в една и съща тръба е забранено.

7/ Всички ел. табла трябва да бъдат заключени.

8/ Категорично се забранява проверяването за наличие на напрежение с “опитване” с пръсти и проба на “искра” .

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИТЕ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА ОБЩИЯ РАБОТНИК КЪМ СУ

През време на работа работникът е длъжен да изпълнява следното :

- 1/ да работи с установените лични предпазни средства ;
- 2/ да не отвлича вниманието си с други неща и лица ;
- 3/ да не допуска други лица до работилницата;
- 4/ да извършва производствените операции по указания му безопасен начин ;

- 5/ да работи с работно облекло, дадено му за целта, като същото бъде добро закопчано, ;
- 6/ през време на работата да не затрупва работното място ;
- 7/ да не пуши в работилницата ;

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В КОМПЮТЪРНАТА ЗАЛА НА СУ

- 1/ При работа с компютрите учениците трябва да са разположени на разстояние 0,50 - 0,70 м от екрана, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40 - 0,50 м.
- 2/ При работа с компютрите се изисква учениците да стоят изправени на столовете, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работата с клавиатурата и мишката.
- 3/ Не се разрешава провеждане на две последователни занятия без осигуряване на активна почивка между тях от 10-15 мин.
- 4/ При работа в компютърната зала учениците трябва да внимават за опасности свързани с неизправности в ел. инсталацията / оголени кабели, повредени контакти, ел. ключове, щепсели и др. / и при откриването на такива да предупреждават незабавно преподавателя, без да правят опити да ги поправят.
- 5/ При движение в залата учениците да не се допират до захранващите кабели на компютрите и друга техника, както и до кабелите на компютърната мрежа.
- 6/ Компютрите и останалата техника в залата се включват само след разрешение на преподавател.
- 7/ При влизане в залата учениците са длъжни да изчакват напускането ѝ от тези, за които занятията са приключили.
- 8/ Поради наличието в залата на ел. инсталация по работните маси, се забранява внасянето на напитки и течности.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА ОГНЯРЯ В СУ

- Преди есенно – зимния сезон отоплителните съоръжения и уреди се проверяват и ремонтират. В експлоатация се допускат само стандартни уреди и съоръжения. В котелните помещения не се допускат:
- 1/ Извършването на работи, несвързани с обслужването на съответната инсталация;
  - 2/ Употребата на нефтопродукти, лесно запалими и горими течности, които не са предвидени в техническите условия за експлоатация на оборудването.
  - 3/ Изтичане на гориво от захранващата инсталация;
  - 4/ Подаването на гориво при загасени и неизстинали горелки;
  - 5/ Запалването на горивната инсталация, работеща на течно гориво без предварително продухване;
  - 6/ Работа при неизправна автомивка и КИП;
  - 7/ Употреба на горелки без автоматична защита;
  - 8/ Оставянето на работещи котли без контрол;
  - 9/ Сушенето на горими предмети и материали върху конструкцията и оборудването на котлите и тръбопроводите;
  - 10/ При снежни бури, масови поледици и отлетявания на парната инсталация се осигурява режим на работа, който де изключва възможността за аварии и усложняване на обстановката;

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА ПРИ ЕЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ В СУ

- 1/ При извършване на ел. монтажни работи да се изключват уреди с изолирани ръкохватки;

- 2/ Да не се извършват ремонтни работи при включени електрическо захранване;
- 3/ Състоянието на изолацията и сигурността на електрообезопасяване да се проверят най-малко два пъти в годината.
- 4/ Да не се пипат открити тоководещи части.
- 5/ Забранено е поправянето на стопяемите вложки на предпазителите;
- 6/ При евентуално запалване на електрическата инсталация, апарати или съоръжения незабавно да се изключи напрежението, да се гаси само с пожарогасители с въглероден диоксид;

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА ХИГИЕНИСТИТЕ В СУ

- 1/ Почистването на стъклата на прозорците, на перилата да става с особено внимание, като навеждането навън е минимално;
- 2/ При подготвянето на дезинфекционните разтвори, поставянето на хлорна вра да се спазват точните съотношения, посочени от медицинското лице, с цел предотвратяване на инхалирането на отровни газове / хлор и др./;
- 3/ При работа с препарати като кислота, кислин, белина да се работи с гумени ръкавици и да се поставя марлена превръзка на устата;
- 4/ Почистването на сняг, лед в района на училището да става с подходящо облекло и обувки, за да се избегнат навяхвания и счупвания;
- 5/ При хигиенизирането двора и районите около училището отпадъците да се изхвърлят на определените за това места, а да не се горят, с цел намаляване на пожарната опасност и избягване замърсяването с отровни вещества отделени при горенето

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА ОБЩ РАБОТНИК В СУ

1. Извършва подготвителни операции и монтаж на различни електрически инсталации. Следи за изправността, профилактиката и ремонта на електрическите мрежи, машини и съоръжения в училище, опазвайки живота и здравето си, както и този на всички останали в учебното заведение.
2. Извършва товаро-разтоварни и преносни работи съобразно правилата за безопасност.
3. Събира и изнася на определени места отпадъци без да замърсява околната среда.
4. Извършва обща работа при изпълнение на ремонтни работи.
5. Почиства складове и дворни площи, като се съобразява с здравословните и безопасни правила.
6. Изпълнява и други конкретно възложени задачи, свързани с длъжността.
7. Отговаря за качествено изпълнение на възложената работа.
8. Носи отговорност при нанесени вреди върху инвентара, стоките и материалите, които пренася.
9. Опазва фирмената тайна.

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА НА АДМИНИСТРАТИВНО – ТЕХНИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ В СУ

- 1/ При работа с компютър трябва да разстоянието от екрана да е 0,50 – 0,70 м, а разстоянието между очите и клавиатурата да е 0,40 – 0,50 м.
- 2/ При работа с компютрите трябва да се стои изправен на стола, с удобно разположени върху масите ръце, така че да се постига максимално удобство при работа с клавиатурата и мишката.
- 3/ На всеки час непрекъснатата работа с компютър се препоръчват 15 min почивка;
- 4/ При работа трябва да се внимава за опасности свързани с неизправности в ел. инсталацията и при откриване на такива да се предупреди електротехника без да се прави опити да ги поправят;
- 5/ Забранява се включването на отоплителни уреди извън специално оборудвани за тази цел пожаробезопасни места;

ПРОПУСКАТЕЛЕН РЕЖИМ В УЧИЛИЩЕ

Пропускателния режим през работните дни се осъществява от охрана с определено работно време

Задължения по време на осъществяване на пропускателния режим.

1. Влизането в училището да става само с представяне на лична карта и записване на имената на посетителя в дневника на пропуска.
2. В училище не се допускат лица със съмнително поведение, употребили алкохол и с обемни багажи.
3. Ученици в училището се допускат след представяне на лична карта.
4. Не се допуска използването на училищния двор и спортната площадка от граждани. Там могат да пребивават ученици от училището до 18,30 часа през месеците септември – март и до 20,30 часа през месеците април – август.
5. Абсолютно се забравяна пушенето и употребата на алкохол в двора и на спортната площадка.
6. Забранява се влизането на пътни превозни средства в двора на училището, изключение се допуска само за колите използващи се за товаро – разтоварна дейност.
7. Забранява се спирането на пътни превозни средства пред порталите на училището.
8. При напускане на училището и в почивните дни всички портали да бъдат заключени

Правила при възникване на пожар

1. При възникване на малък /локален/ пожар

- С наличните противопожарни средства-пожарогасители се вземат мерки за потушаване на пожара.
- Вземат се мерки за ограничаване на огъня.
- При невъзможност да се потуши със собствени сили възникналия пожар – телефонира се на тел. 112 и се ограничава пожара до пристигане на РПС.

2. При възникване на голям пожар

- Незабавно се уведомява РПС на тел. 112
- Вземат се мерки за изключване на електрозахранването на обекта.
- Вземат се мерки за незабавна евакуация на хората и техниката на безопасно място.
- Вземат се незабавно мерки за ограничаване на огъня с наличните средства-пожарогасители.
- При пристигане на РПС се оказва пълно съдействие до ликвидирането на пожара.
- Вземат се мерки за ликвидирането на последиците от пожара.
- Оказва се контрол и помощ.

ОСНОВНИ ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ПОЖАР

ЗАПАЗЕТЕ СПОКОЙСТВИЕ!

ОБАДЕТЕ СЕ НА ТЕЛ. 112 !

АКО СТЕ В ПОМЕЩЕНИЕ, ДВИЖЕТЕ СЕ ПРИВЕДЕНИ НИСКО КЪМ ПОДА, ТАМ ВЪЗДУХЪТ Е НАЙ-ЧИСТ!

НЕ ОТВАРЯЙТЕ ВРАТАТА НА ГОРЯЩО ПОМЕЩЕНИЕ ПРЕДИ ДА СТЕ СИ ОСИГУРИЛИ СРЕДСТВА ЗА ГАСЕНЕ!

ПРИ ПРЕМИНАВАНЕ ПРЕЗ ГОРЯЩО ПОМЕЩЕНИЕ НАМОКРЕТЕ ДРЕХИТЕ СИ ОБИЛНО С ВОДА, ИЛИ СЕ НАМЕТНЕТЕ С НАМОКРЕНО ОДЕАЛО И ДР!

ПРЕДПАЗЕТЕ СЕ ОТ ДИМА, КАТО ПОСТАВИТЕ ПРЕД НОСА И УСТАТА СИ МОКРА КЪРПА!

АКО ГОРЯТ ЕЛ. УРЕДИ, СНЕМЕТЕ ЕЛ. НАПРЕЖЕНИЕТО!

НЕ ПОЛЗВАЙТЕ ВОДА ЗА ГАСЕНЕ НА ЕЛ.УРЕДИ ПОД НАПРЕЖЕНИЕ!

ПРИ НЕВЪЗМОЖНОСТ ДА НАПУСНЕТЕ РАЙОНА НА ПОЖАРА, НАСОЧЕТЕ СЕ КЪМ ПОМЕЩЕНИЯ, КЪДЕТО НЯМА ГОРИМИ МАТЕРИАЛИ, УПЛЪТНЕТЕ С ПОДРЪЧНИ СРЕДСТВА ОТВОРИТЕ, ТАКА ЧЕ ДА НЕ ПРОНИКВА ДИМ, НАМОКРЕТЕ ДРЕХИТЕ СИ И ИЗЧАКАЙТЕ ИДВАНЕТО НА ПРОТИВОПОЖАРНАТА ОХРАНА!

Правила за действие с уреди за пожарогасене Действия с прахов пожарогасител

1. С прахови пожарогасители да се гасят възникнали пожари на машини и съоръжения ,които са под напрежение. При тях не е необходимо да се изключва ел.захранването.

2. На мястото на пожара използването на пожарогасителя става по следния ред:

- изважда се шпелнта от ръкохватката;
- силно и рязко се стиска ръчката на ръкохватката, за да може иглата да пробие мембраната на патрона със сгъстен въздух ,намиращ се в пожарогасителя.
- в същото време с другата ръка се държи гумения шланг,който се насочва към огнището на пожара и се пуска ръчката,като се изчаква 5 секунди,за да може газта от патрона да изпълни съда.

3. В случай, че с един пожарогасител не може да се овладее(изгаси) пожара, се продължава по същия начин с други допълнителни пожарогасители.

4. Не се препоръчва с тези пожарогасители да се гасят ел.табла с електронно обзавеждане, ценни документи, пари и други.

Действие с пожарогасител със CO₂

1. С пожарогасители със CO₂ се гасят възникнали пожари на машини и съоръжения,които са под напрежение.При тях не е необходимо да се изключва ел.захранването.Могат да се използват за гасене на ценен архив ,пари,електроника и други.

2. На мястото на пожара използването на пожарогасителя става по следния ред:

- с една ръка се хваща струйника на пожарогасителя за дървената ръкохватка и се насочва към огнището на пожара;
- с другата ръка се отвива спирателния кран на пожарогасителя;
- след излизането на газта от бутилката и преминаването ѝ през струйника се получава подобаваща на сняг мъгла.

3. Задължително е струйника да се държи за дървената ръкохватка ,защото при излизането на газта се получава -79,2 0 С и може да се получи измръзване на ръката.

4. След овладяване(изгасяне)на пожара се спира спирателния кран,за да се прекъсне притока на газ от бутилката.

При възникване на големи пожари,незабавно се уведомява на тел.112 дежурният на Пожарна безопасност и защита на населението.На същия се съобщава точното място на пожара и кой е подал сигнала.

Независимо от това се започва гасенето на пожара с наличните противопожарни уреди до идването на специализираните коли от пожарна безопасност.

При големи пожари, може и да се встъпи до евакуация на личния състав. Независимо,че пожарът е овладян(изгасен) се назначава отговорник да следи той да не възникне отново.

Наблюдението се прави най-малко 6 часа и при необходимост се оставят дежурни и след работно време.

При оказване на първа помощ или изваждане на пострадали от горящото помещение,спасителите са длъжни да намокрят памучна кърпа с вода като я поставят на устата и носа и дишайки през нея влизат в горящото помещение.

Инструкция за безопасна работа, хигиена на труда и противопожарната охрана при експлоатация на електрически уреди и апарати

1. Да се спазват указанията и инструкциите за безопасна работа, дадени от производителите на електропотребителите.
2. Не се допуска работа с неизправни електрически щепселни съединения, ключове, шнулове и кабели.
3. Електрическите уреди да се включват с предвидените ключове и пускови устройства. Включването с щепсел под товар може да доведе до електрическа дъга и обгаряне.
4. Металните корпуси на електрическите уреди трябва да бъдат заземени. Да се използват само щепсели и контакти тип “шуко”.
5. Сваляне, почистване и поставяне на електрически лампи в осветителните тела може да се извършва от лица без електротехническа квалификация, но задължително инструктирани за безопасно извършване на работата при изключено напрежение.
6. Свалянето и поставянето на лампи в подвижни осветителни тела трябва да става само при изваден щепсел от контакта.
7. Неелектротехническият персонал няма право да отваря електрически табла и да подменя предпазители.
8. Да не се удължават захранващите кабели и да не се използват нестандартни удължители. Захранващите кабели да не се допират до нагорещени и омаслени повърхности, да се пазят от механически увреждания.
9. Забранява се използването на радиоприемници, телевизионни приемници и др.апаратура с външни антени при активна гръмотевична дейност.
10. Забранява се ползването на гръмоотводи за заземители на електрически уреди, и апарати.
11. Не се допуска едновременен допир на човешкото тяло до корпус на електрически потребител и заземени части, като водопровод, радиатор или друга метална конструкция.
12. Забранява се поливането с вода на електрическите потребители и използването им, когато са навлажнени или намокрени.
13. След приключване на работното време да се изключва напрежението на цялата електрическа инсталация.
14. Да се спазва строг противопожарен режим на работното място и се запознаят работниците с начините за потушаване на пожар.
15. При несчастни случаи от електрически ток, след прекъсване веригата на тока, да се дава първа медицинска помощ чрез вдишване уста в нос или уста в уста и при всички случаи да се търси медицинска помощ.

Инструкция за безопасна работа с подвижните ел. съоръжения и удължители

1. Основни правила по безопасност:
  - а) За предпазване от поражение от електрически ток, да се спазват следните правила:
    - електропроводите да се поддържат в добра техническа изправност и редовно да се проверяват;
    - проводниците, машините, апаратите, уредите и инструментите, които са под напрежение, да се обезопасят така, че до тях да не се докосват голи проводници или неизолирани тоководещи части;
    - включвателите (шалтерите) на ел.ток да са напълно изправни и добре изолирани;
    - повредените щепсели, контакти, ключове и др. да бъдат веднага поправяни;
    - всички, намиращи се под напрежение части на апарати, прибори и др. да са обезопасени от случайно допиране или да са снабдени с ясни предупредителни знаци;
    - ел.таблата да се поддържат в техническа изправност и се държат винаги заключени. Повредените предпазители, прекъсвачи, кабели, да се сменят веднага с оригинални;
    - за защита от опасни напрежения, които могат да се явят в нетоководещите метални части на електрическите апарати, прибори, мотори, нагреватели и др. да бъдат добре заземени и занулени;
    - прибори и апарати, които консумират ток, по-голям от 10 А, да се включват чрез специален шалтер. Забранява се включването им чрез щекери или щепсели;
    - преди включване да се проверява внимателно дали напрежението, за което е този апарат, съответства на напрежението в мрежата. Да се проверява дали всички тоководещи части са добре

изолирани и обезопасени и дали няма оголени части на проводниците. Също така да се проверява дали в корпуса няма опасно напрежение;

- дълги подвижни захранващи проводници да се окачват, а не да се полагат на пода. Освен това да не се допират до метални предмети, до горещи, влажни и покрити с масло повърхности;
- в електрическите разпределителни табла и уреди да се поставя комплект от защитни средства;
- влизането и техническото обслужване на разпределителните табла и устройства да става само от квалифицирано лице.
- на вратите на разпределителните устройства и табла да бъдат поставени ясни предупредителни знаци и надписи.

2. Технически мероприятия преди започване на ремонтни и други работи:

- провеждане на инструктаж;
- изключване на напрежението;
- окачване на табелки и ограждения на работното място;
- проверка за отсъствие на напрежение.

3. Електрическите инструменти трябва да отговарят на следните изисквания:

- да се включват и изключват бързо от ел.мрежата и да не допускат произволно включване и изключване на инструмента;
- да бъдат безопасни за работа, с тоководещи части, недостъпни за случаен допир.

4. Работа с подвижните ел.съоръжения и удължители:

- забранява се работа с подвижните ел.съоръжения и удължители от лица, които не са инструктирани по техническа и противопожарна безопасност.

5. Забранява се:

- работа със снабдени кабели, изолирани с изолирбанд, положени по проходи, пътеки и др. места, където е възможно повреждането им;
- работата с неизправни контакти, щепсели, кабели, удължители и др.;
- тегленето и усукването на кабели, когато са под напрежение;
- работа с усукани или рязко огънати кабели;
- извършването на какъвто и да е ремонт на подвижните ел.съоръжения – удължители, контакти, щепсели и др. от некомпетентни и неправоспособни лица.

6. Да се спазва строг противопожарен режим на работните места, а при евентуален пожар, работещите са длъжни да вземат всички мерки за потушаването му.

7. Оказване на първа помощ: при поражение от ел.ток, пострадалият първо да бъде отделен от допира с източника на ел.ток. Ако не може да се изключи тока, отделянето да става посредством сухи предмети, непровеждащи ток, като се стъпи на суха дъска или се обвият ръцете със сухи дрехи и др.

След освобождаването на тоководещата част, пострадалият да се отведе на чист въздух, като се освободи от стягащите части на дрехите и се потърси незабавно медицинска помощ.

Когато пострадалият е в съзнание, се оставя на спокойствие до идването на лекар. Ако е в безсъзнание, незабавно се пристъпва към изкуствено дишане уста в нос или уста в уста.